

Naš List

Neodvisno politično glasilo za Slovence

Izhaja vsako soboto, ako je ta dan praznik, pa dan poprej. Velja za celo leto 8 K, za pol leta 4 K, za četrt leta 2 K. — Naročnina se plačuje vnaprej, na naročbe brez istočasno vposiane naročnine se ne ozira. — Posamezne številke po trafikah po 10 vin. brez priloge, s prilogo po 16 vinarjev.

Z mesečno prilogo
Slovenska Gospodinja

Dopisi naj se pošiljajo na naslov: Uredništvo „Našega Lista“ v Ljubljani. Rokopisi se ne vračajo. — Upravništvo je v Kamniku, kamor naj se izvohi pošiljati naročnino in reklamacije. — Oglasi se računajo tristopna petit-vrsta po 12, 10 in 8 vin. za 1-, 2- oz. 3krat, za večkrat izdatno znižane cene.

Vsebina: Pred deželnozborskimi volitvami. — Naše ljudsko šolstvo. — Politične vesti. — Iz slovenskih dežel. — Kranjsko: Razno.

Podlistek: Uradništvo in drugo v Bosni in Hercegovini. — Čarovnik.

Pred deželnozborskimi volitvami.

Omenili smo, da so razpisane volitve v kranjski deželni zbor po novem volilnem redu in sicer dveh poslancev za mesto Ljubljana in enajst poslancev v splošnem volilnem razredu.

O novem volilnem redu, ki je sad kompromisa med deželnozborskimi strankami, smo že takrat izrekli svoje mnenje, ko se je v deželnem zboru sprejel. Zdaj se ne da na njem nič več izpreminjati, torej je vsaka beseda v tem oziru odveč.

Volitve se vrše sredi decembra in kakor vse kaže, ne bo prišlo do nikakega volilnega boja med slovenskima strankama, ampak molče bosta stranki druga drugi koncedirali tiste mandate, katere sta si že itak koncedirali takrat, ko se je sprejel novi volilni red. Napredna stranka bo dobila v splošni kuriji enega poslanca iz volilnega okraja mesta Ljubljane in pa dva poslancev, ki se bosta volila tudi v Ljubljani kot v mestni skupini. Vseh ostalih deset poslancev v splošnem volilnem razredu pa pripade slovenski ljudski stranki.

Vsakemu svoje torej! V znamenju sprave naj se vrše te volitve, brez boja, brez vsakega upora. Dobro, naj bo tako, saj smo tudi mi za to, da se v sedanjih hudih časih poleže strankarska razburjenost in da se takorekoč molče na zunaj pokaže, da si čeprav ob eni najhujših prilik za strankarski boj stranki nista v laseh.

Uradništvo in drugo v Bosni in Hercegovini.

(Osebni spomini.)

I.

Ko je Avstrija leta 1878 okupirala Bosno in Hercegovino, je šla takoj nato, da uredi znamenjeno upravo in namesti svoje uradnike, ki bodo delali tako, kakor bo vlada hotela.

Po celi Avstriji in Ogrski se je pozivalo zlasti slovanske uradnike, naj se zgledajo za službo v Bosni, kjer se jim je dala doklada. Obenem so pa bili v svoji prvotni službi le na dopustu.

Kolikor je vlada na ta način dobila uradnikov, so bili dobri, toda ti so se po par letih zopet vrnili na svoja mesta, kajti služba ni bila lahka in je bilo treba šele ves aparat urediti, da je začel funkcionirati. Na Kranjskem je veliko uradnikov, ki so nekaj časa služili tudi v Bosni, in Srbkinja, pri kateri sem jaz v Sarajevu stanoval, mi je pravila, da sta v istih prostorih stanovala že dva Slovence, ki sta se potem vrnila v domovino.

Večina ljudi pa, ki jih je vlada namestila v bosanski službi, je bilo trajno nastavljenih, kajti tu so našli zavetišče in kruh, ko jim je že povsod drugod po Avstro-Ogrski spodle-

Da se bo tako postopalo, smo prepričani. Vse pojde tako, kakor bi se sklenil med strankama kak dogovor. Dogovor se pa vendar ni sklenil in nobena stranka ni obvezana, da bi pri volitvah drugi stranki ne postavila protikandidatov. Narodnonapredna stranka je sicer izjavila svojo pripravljenost za spravna pogajanja, toda ta se niti pričela niso in kakor slutimo, bi bila prva točka pogajanj tako nastopanje pri deželnozborskih volitvah, kakor smo je zgoraj opisali.

Napredna stranka je torej ponudila roko k spravi in zdaj — čaka. Čakajo tudi njeni pristaši ter čudno gledajo, zakaj prireja S. L. S. v očigled volitvam shod za shodom, včasih kar po pet na en dan. Saj ji vendar ne bo nihče nasprotoval, si mislijo, čemu torej ta vnema, ta agitacija, ko se bodo vendar brez vsakega nasprotstva vršile volitve?

S. L. S. ve, zakaj to dela, in ima prav. Vsak dan si bolj utrjuje svoje stališče ter gre z živo besedo med ljudi, jih organizira, vabi in poučuje. Stranka vzgaja svoje ljudi, porablja lepo priliko molče akceptirane sprave, da sebi v prilog politično izobrazijo ljudstvo. Stranka dobro ve, da časopisje, ki ga ima tudi v obilni meri razširjenega med kmetskim ljudstvom, še ne stori vsoga, da mora živa beseda poseči vmes, govor iz oči v oči, lepe obljube, tolažba: vsa sredstva, ki učinkujejo na ljudstvo, ki je samo na sebi dobro, ki rado verjame vse in ki bo tudi držalo s tistim, ki pride k njemu.

In napredna stranka? Niti enega shoda, niti v Ljubljani ne drugod. Ne mislim, da bi naj to bili politični shodi, ne, ampak naj bi bili gospodarski shodi. Z gospodarskega stališča v okrepitev gibanja za gospodarsko

telo. Nova vlada je pač vedela, kakšen material dobi v službo, toda vesela je bila, da je imela ljudi na razpolago, ki so hoteli služiti v takih razmerah, ki so bile napol azijske in ko se je bilo tudi še treba bati za življenje. To je pa bilo, da so ji bili slepo udani, kajti zaslombe itak niso mogli drugod najti in so se s priselitvijo v Bosno takorekoč odrekli vsemu, kar jih je vleklo še nazaj v domovino.

Kakšne razmere so vladale glede uradništva takoj ob pričetku avstrijskega gospodovanja, iz svoje lastne skušnje ne morem povedati, pač pa hočem opisati razmere, ki so bile za časa mojega službovanja v Bosni, to je pred nekako devetimi leti.

Šel sem tudi jaz s trebuhom za kruhom, ker se mi je reklo, da se v Bosni dobijo še mastne službe. Vstopil sem v neki oddelek pri deželni vladi v Sarajevu in služboval v vladni palači, kjer je bil centrum politične, sodne in finančne uprave.

Kakor znano, je bila do zadnjega časa vojaška vlada. Vojaški komandant je bil obenem politični šef v deželi in temu je bil pridružen civilni adlatus, ki je pravzaprav vodil vse vojaške stvari ter imel svoje sekcijske šefe, ki so nekako predstavljali ministrstva v mali državi.

osamosvojo bi bili taki shodi potrebni, bodisi v mestih ali na deželi.

Res je, da bi vlada morda takih shodov ne dovolila, zato bi se pa naj vršili v manjšem obsegu, po § 2. Po mestih in trgih na deželi zahtevajo trgovci in obrtniki shode, da bi se jih poučilo, jim dala pojasnila, kako morajo postopati v tem gospodarskem gibanju. Tudi na kmetih bi se taki shodi lahko priredili in ljudstvo bi bilo veselo, zadovoljno, da pride inteligenca k njemu ter ga pouči.

Morda še nikdar ni imela napredna stranka toliko simpatij pri vsem kranjskem prebivalstvu kakor sedaj, ko se takorekoč prav sama bori proti Nemcem in drugim izkoriščevalcem Slovencev. Koliko bi te simpatije še narasle, ako bi tudi navdušeni govorniki ustmeno pojasnili ta boj, ki ga moramo izvojevati le skupno močjo. Naš človek je Tvoj, če ga znaš pregovoriti, zlasti ako mu z živo besedo pojasniš krivice, ki jih trpe Slovenci in mu daš navodila, kako naj ravna, da ne bo podpiral svojih nasprotnikov.

Te prilike pa napredna stranka ni prav nič izrabila, čeprav bi si lahko mislila, da je to tudi njeni strankarski politiki v korist.

Nobene besede ne izgubimo več o tem, samo to rečemo, da je napravila stranka veliko napako, ko ni šla med ljudstvo o pravem času, da bi tudi priprosto ljudstvo izpoznalo, kakšni so ljudje one stranke, o katerih vedo le, da so brezverski liberalci.

Da se vrnemo zopet k deželnozborskimi volitvam, moramo še na nekaj opozoriti. V splošni kuriji volijo tudi mesta in trgi s kmetskim prebivalstvom. Ali bodo napredni volilci, ki tvorijo večino v mestih in trgih, zadovoljni, da se bodo vršile volitve brez

Morda bo drugokrat prilika, da opišem tudi mašinstvo bosanske uradne mašine, danes sem se namenil opisati kolesa, ki so potrebna, da se je vse vrtelo in soglašalo. V misli imam namreč srednje vrste uradništvo, torej ne konceptnega, ampak one, katerim odgovarjajo pri nas službe, za katere se zahteva srednješolska matura.

V mojem oddelku, ki je tvoril pododdelek glavnega oddelka, nas je bilo devet uradnikov. Zastopani so bili Nemci, Čehi, Slovenci, Hrvatje in Madžari. Šef je bil po rojstvu Čeh, ki pa ni rad slišal, če mu je kdo o tem omenil. Potem sta bila dva Nemca, eden iz Gornjeavstrijskega, bivši jurist, eden Dunajčan, bivši medicinec, dalje Oger, bivši nadporočnik, ki so ga zaradi dolgov spodili iz vojaške službe in kateremu je oče feldmaršallajtnat preskrbel v Bosni službo. Dunajski Nемец je prišel istotako v Sarajevo, ker ni mogel dokončati študij in ga je tudi oče dal v Sarajevo za nekaj časa, da bi potem prišel na Dunaj v bosanski oddelek skupnega finančnega ministrstva. Torej temu je bila služba zagotovljena v rojstnem mestu. Sploh so bile službe pri bosanski vladi nekako zavetišče za nepokorne in nemarljive sinove, ki drugod niso dosegli zaželjenega cilja.

Lahko rečem, da je bila Bosna pribežališče vseh takih, ki drugod niso mogli poiskati

vsake protikandidature? Sicer je gotovo, da bi bili preglasovani od kmetskih volilcev, toda to še ni vzrok, da bi se jih ne vprašalo za njih mnenje.

Vsaj k tem je treba iti in jim razložiti, kako stvar stoji ter jih navdušiti za vstrajno delovanje pri gospodarski osamosvoji. Ali naj bodo popolnoma prepuščeni samim sebi ter naj volijo tudi od S. L. S. postavljene kandidate? Ali ne čutijo krajevni voditelji naprednega meščanstva in tržanov nobene potrebe, da skličejo svoje pristaše ter jih vprašajo za mnenje?

Tudi če ni prav nobenega povoda, da bi bilo kako posestno stanje v nevarnosti, ali da gre nastopiti zoper kako krivico, vedno je dobro, da se obdrži stik s pristaši, da se gre med nje in pogovori z njimi. Tako je treba delati in se bo moralo delati, ako se hoče vsaj to obdržati, kar se ima.

Z naprednega in narodnega stališča se nam je zdelo potrebno povedati svoje mnenje voditeljem napredne stranke, bodisi osrednjemu vodstvu ali krajevnim voditeljem. Zdaj vsi mirno gledajo, ako bo pa morda od druge stranke tik pred volitvami nastopilo kako neprijetno presenečenje, bodo pa zahtevali, naj se v par dneh vse stori, kar bi se lahko v poldrugem mesecu lahko in bolj vspešno pripravilo!

Naše ljudsko šolstvo.

(Dalje.)

IV.

Najhujši udarec kranjskemu šolstvu v obraz pa je financijelno stanje našega učiteljstva. O tem se je že mnogo pisalo, žal, da teh člankov menda nihče merodajnih faktorjev ne uvaža ali jih pa celo čitati neče. Plače učiteljev so z ozirom na njih vzvišeni poklic, z ozirom na njih delo, ki ga vrše za eminentno kulturno povzdigo ljudstva in človeštva sploh, — tako škandalozne, da mene vsikdar obliva rdečica, ko to premišlujem.

Saj so naši posli na boljšem glede plače, kakor ti bedni trpini. Kako bolečo zavest morajo imeti ti ljudje, ko vidijo, da ni in ni pomoči od nikoder. Zdi se mi, da žive brezupno, da umirajo brez pomilovanja, brez sočutja od strani onih, ki jim žrtvujejo vse!

Kako bitko mora biti pri sreči učitelju očetu, ko misli na svoj položaj! Celó življenje se trudi in ukvarja s poukom in izobrazbo ter odgojo mladine, poleg sebe pa zre svoje lastno dete, ki strada pouka in izobrazbe. On vzgaja druge, a svojih vzgojiti ne more, ker je zaprta pot njegovemu otroku vsled finančne mizerije očetove. Res bitko, pa resnično!

Kadar trka to sestradano učiteljstvo, prvi dobronik svojega naroda, na duri, kjer se mu reže kruh, vselej ga odpode z lepimi frazami, in z bridkim dodatkom; „Ni denarja, ni-

eksistence ali so jo pa že izgubili v rojstnem kraju. Zato so bili pa tudi po večini vsi nekaka mašina v vladnem ustroju, ki so delali mehanično, sploh pa vse drugo ni imelo zanje interesa. Vsa inteligentnost in nadarjenost se jim je v službi zamorila in postali so fatalisti kakor Turki, veseli, da so imeli le svojo črno kavo.

Uradni jezik je bil nemški in lahko rečem, da nisem slišal slovanske besede razen dvakrat na dan, ko je prinesel mali Turek Avdo črno kavo v urad. Nemško je bilo vse uradovanje in se ni niti zahtevalo, da bi znal kdo srbohrvaščino, torej edinega jezika, ki se govori v Bosni in Hercegovini. Nemško je bilo skozinsko vse! V politični, sodni, finančni in drugih službah, napisi v sarajevskih ulicah najprej nemški, uradno glasilo tudi nemško poleg srbohrvaškega. Zato se ni čuditi, da moji trije tovariši v sobi, katere sem zgoraj omenil, niso znali deželnega jezika, čeprav sta dva služila že sedmo leto v Bosni.

Zato pa tudi jaz, ki sem imel lep namen, da se v srbskohrvatski deželi priučim temu jeziku, nisem prišel do tega, kajti govoril sem v uradu nemški, zunaj urada pa slovenski, kajti slovenske družbe je bilo toliko, da nisem pogrešal nobene druge. Nemci so imeli zopet svojo družbo tako, da človek v navadnem živ-

mam ol! Za vse drugo pa je denarja dovolj! Drugi pravijo: „Ljudstvo ne more, ne pusti! Kaj je ljudstvo?! Ljudstvo hoče, da se da primeren zaslužek učiteljstvu, ali sleparji ljudstva nočejo, ker se boje dobro situirane moža učitelja. Ljudstvo dobro ve, da je učiteljstvo izšlo iz njegove srede, iz bednih stanov in to ljudstvo ni nevošljivo revežu; nevošljivi ste le vi, vi, ki predstavljate zapeljano ljudstvo!

Denarja se dobi lahko dovolj za učiteljstvo, če le hočete. Votirajo se milijoni za vse mogoče vojne naprave, in nihče ne nasprotuje, pridejo pa revne plače učiteljev na vrsto, takrat pa vpijete proti, kakor da bi vas drl na meh! O vemo in poznamo se, bojite se najmanjšega prehlajenja vaših možnjčkov. Berač naj strada in ponižno nam bo služil! Motil bi se, kdor bi mislil, da je katera stranka naklonjena učiteljstvu, fraz imajo vse stranke v izobilju, toda vsaka stavi poprej pogoje. Tudi razumništvo nima zmisla za to, saj dejstva kažejo tako. Ljubljana je napredno mesto, srce Slovenije in tudi tu učiteljstvo strada tako, kakor po deželi. Res je, da ni obvezana Ljubljana prispevati k zboljšanju učiteljskih plač, ker je to stvar deželnega odbora, toda po dejanjih se poznamo, — z dobrim vzgledom bi Ljubljana pokazala, da zna ceniti „pionirje kulture“; tudi naša elita, cvet razumništva v Ljubljani se ne sramuje prejemati duševne hrane izčrpanega učiteljstva.

Po šolah vise tablice: „Varstvo živali“, postavite mesto imena „žival“ učitelj, pa se bo nebeško prav glasilo. Za varstvo živali imate odredbe in zakone, za varstvo učitelja pa nič!

Malo dolg sem v tej jeremijadi, ali nekaj, kar me najbolj teži, sem moral povedati. — Posledice, ki jih ima opisana mizerija na šolstvo, je ta, da tako bedno plačano učiteljstvo ne more izven šole bogzna kaj posebnega storiti, najmanj pa tega, kar se od njega zahteva. Samozavest, ponos, možatost, samostojen nastop ne more pokazati oni, ki je revež. Kako bo imponiral naš učitelj ljudstvu, ko zadnji pastir lahko oceni njegovo gmotno stanje, kadar hoče. Čuditi se moramo, da je učiteljstvo tako značajno in še tako ponosno, kakor je v svoji bedi. Glejte, junake imamo med seboj, pa jih preziramo in nočemo upoštevati.

Kdor želi šolstvu in domovini dobro, naj teži po tem, da se učiteljstvo gmotno podpre. — Vladi ni na tem, da se učiteljstvu opomore, ker dobro ve, da bi dobro situirano učiteljstvo imelo preveč vpliva na ljudstvo, birokratizem in plesljivo plemstvo bi izgubilo vsled izobrazbe ljudstva vse tiste bonifikacije, ki jih uživa sedaj. Pred nekaj leti mi je rekel neki aristokrat, ko sem se pehal pri njem za neko šolo: „Ali ste naivni, mislite, da tam goritako radi vidijo nove šole!“

ljenju res ni prišel do tega, da bi konverzirali hrvatski.

Tudi ni bilo treba, kajti v vseh prodajalnah, kavarnah in hotelih je vladala nemščina kot glavni jezik in „švaba“ je bil tudi povsod pozdravljen v tem jeziku. Seveda, če je človek šel v turško kavarno ali v čaršijo t. j. turški oddelek mesta, ni izhajal z nemščino, temu se je pa bilo lahko izogniti, ker ni bilo potrebe tja iti.

Da se vrnem torej nazaj k uradnikom.

Človek bi pričakoval, da se bodo uradniki, ki so takorekoč tuji v deželi in nimajo prav ničesar skupnega s prebivalstvom, tesno oklenili drug drugega ter tvorili veliko rodbino, v kateri vlada ljubezen, soglasje in naklonjenost. A daleko temu ni bilo tako.

Višji uradniki do sedmega činovnega razreda — imeti je moral zlat ovrtnik in najmanj dve zvezdi — so imeli zaključeno družbo kot nekaka višja aristokracija in so se zbirali v društvenem domu (Vereinshaus), ki ga je vlada nalašč za uradnike sezidala. Ti so še nekaj držali skupaj ter prezirljivo gledali na nižje uradnike.

Ostali uradniki so pa tavalili kakor ovce. Nobenega prijateljstva, nobenega soglasja ni bilo med njimi, vladala je le zavist, štreberstvo in

Zamolčati tudi ne smem, kako vlada učiteljski naraščaj podpira. Znano je splošno, da podeljuje vlada učiteljskim ustanovam po največ v znesku 50—100 K na leto. Učiteljski, ki uživa to dobroto, pa se mora zavezati, da bo služil šest let kot učitelj. — Če pogledamo bistvo te dobrote, izpoznamo takoj lisičjo nakano vlade. Mladenič učiteljski zapusti učiteljske poln mladostnih idealov, s svetim ognjem se loti svojega poklica; kmalu pa ga zadene izpoznanje bridke resnice. Poln idealov zagazi skoraj ob prvem koraku v blato vsakdanjega materialističnega življenja. Poleg tega pa čuti vže prvi mesec praznoto svojega žepa. Ni čudo, da se mu začno odpirati oči in pohrepeni po boljši bodočnosti, po boljšem kruhu. Toda za šest let se je mož prodal, morda za borih 200 ali 400 K, — denarja nima, — prodan je in služiti mora. Preide šest let in izginil je tudi čas, da bi si izvolil drug bolj hvaležen poklic. — Ali ni tak lov po učiteljih nemoralen? Ali se ne pravi to zaslužiti človeka? Ali se ne postopa nekako tako s prostitutkam? In to nemoralno postopanje je sad vlade, ki ima nalogo ščititi moralno. Ustanove se dajejo dijakom menda radi tega, da se jim olajša gmotno stanje za časa študij, ne pa kot pogodbene predujem, in to mladoletnim nezrelim mladeničem. — Ali naj bo tak mož zadovoljen in srečen v času izpoznanja, v času dela? Trpi in molči, hira ob delu v bedi v korist šolstvu!! Znan mi je uradnik, ki ne more zahvaliti osode, da je bil izključen iz pripravnice v tretjem letu. Sedaj je v 8. činovnem razredu, dočim njegov kolega, bivši odličnjak, otepa sad svojih študij v znesku 1400 pravih svetlih kronic! O ironija življenja!

Zahtevate od učiteljstva delo, zahtevate študije in izobrazbo, odmerite mu pa tudi plačo, ki bo vredna njegovega vzvišenega poklica, postavite ga vsaj v srednje stanove človeške družbe, ne držite učiteljstva gmotno v sužnjosti, saj je vendar telo vašega telesa, otrok vaše krvi, ki živi in se trudi za vzgojo vaših otrok, za naraščaj naroda, ki naj uživa boljše življenje kakor mi.

Politične vesti.

Kriza v ministrstvu vsled odstopa čeških ministrov dr. Fiedlerja in Praška še ni končana. Čuje se, da bo celokupno ministrstvo podalo demisijo, katero bo cesar sprejel in potem poklical v kabinet parlamentarno ministrstvo zopet z baronom Beckom na čelu. Nekako od daleč se tudi čuje, da pride v poštev tudi jugoslovanski minister. To bi bilo iz več ozirov želeto, kajti Jugoslovani nimamo nikogar v osrednji vladi, ki bi zastopal naše koristi in naše pravice. Češka ministra že storita to, toda po sebi je umevno, da gledata najprej na interese lastnega naroda, ki ima tudi

denuncijsko. Poleg tega pa še beda! Niti misliti si ni mogoče, kako so nekateri uradniki zadolženi. Meni se je zdelo kaj takega nemogoče in ko sem na lastne oči videl vso nagoto, se me je polastilo veliko usmiljenje, obenem pa tudi prepričanje, da ni zame prostora v Bosni.

Bil sem že nekaj dni v službi, ko je prišel prvi dan v mesecu, dan plačila za uradnike. Že ko sem šel zjutraj ob osmi uri po stopnicah vladne palače in po koridorih v svojo sobo, sem opazil vse polno ljudi, katerih še doslej ni bilo videti. Bili so španjolski in avstrijski židje, priseljeni obrtniki ter tudi domačini. Leno so stali po vogalih na koridorih in sicer je bila večina zbrana pred glavno blagajnico, kjer so se izplačevale plače.

„Kaj pomeni to, da je danes toliko ljudi tukaj?“ sem vprašal tovariša uradnika.

„Das ist die Christenverfolgung!“ mi je odgovoril ter se nasmejalo. „Pojdite za tričetrt ure zopet na koridor, pa boste videli, kaj to pomeni.“

Iz njegovih besed si še nisem mogel tolmačiti, kaj pomeni naval tujih ljudi v vladnem poslopju, več mi pa ni hotel povedati, zato sem šel res čez nekaj časa na koridor.

Videl sem res nevernike-žide, ki so preganjali kristjane. Kristjani so bili uradniki, ki

težavno stališče napram Nemcem. Nam je jako simpatično imenovanje jugoslovanskega ministra. Zadnje kombinacije listov sicer o tem nič ne omenjajo, vendar ni izključeno to vprašanje.

Izgredi v Pragi. Po dogodkih v češkem deželnem zboru, vsled katerih je ministrstvo Nemcem na ljubo odgodilo deželni zbor, so ogorčeni Čehi demonstrirali proti Nemcem. O teh demonstracijah smo že poročali. Praški Čehi zahtevajo zdaj tudi, da se odpravi „bumel“ nemških visokošolcev po praškem Grabnu, to je nedeljsko pohajanje nemških dijakov v barvah, to se pravi s čepico in napisnim trakom, od 11 do 12. ure. Ta navada je že stara, toda zdaj protestirajo Čehi proti temu, da bi nemški dijaki kazali nemško-nacijonalne barve v Pragi ter se tako mogočno kazali na eni največjih ulic. V nedeljo so torej demonstrirali proti bumelnu in končno so se morali dijaki le umakniti. Zdaj je grozen vrišč v nemškem taboru ter stokanje Nemcev, da se jim starodavne pravice prikrajšujejo. Časopisi prisojajo okolnosti, ako dijaki ne bodo več „bumlali“, veliko važnost. „Tagespost“ pravi, da potem zopet izgine košček nemške posesti in da Nemci v Avstriji vojujejo zadnji boj, kajti slovanstvo pridobiva na vseh koncih in krajih, dočim se nemštvo izpodriva. Sicer ne vidimo nikjer, da bi se to godilo, kajti Nemcem v Avstriji se še vedno najbolje godi in imajo kljub temu, da so v manjšini, odločilno besedo pri vladi in povsod. Dobro bi pa bilo, da bi Slovani dobili malo večje pravice in Nemcem malo na vrat stopili. Toda kako je to mogoče, ker je vlada v Pragi zagrozila, da se takoj proglasi izjemno stanje, ako se izgredi še enkrat ponovijo. Vlada je odločno izjavila, da ob istem času, ko prepove bumel, proglasi tudi izjemno stanje.

Delegacijsko zasedanje v Budimpešti še vedno traja. Jako važen je bil govor zunanega ministra Ährenthala v torek, kjer je pojasnil stališče avstrijske politike. Avstrija izprazni v nekaj dneh Sandžak Novipazar definitivno. Da bi Srbija dobila kako ozemlje ali razširila mejo do Črnogore na škodo Avstrije v Bosni in Hercegovini, ni misliti in Avstrija ne privoli nikoli v to.

V Srbiji še vedno vre. Vedno so novi vzroki, da se navdušenje in bojno razpoloženje ljudstva za vojno z Avstrijo ne poleže. Ministrski predsednik Milovanovič ni v Berlinu skoro ničesar dosegel. Izvedel je le, da se Nemčija le v sporazumu z Avstrijo udeleži konference velesil, torej le takrat, ako se tudi Avstrija udeleži in ako bodo vse velesile glede konferenčnih točk že poprej edine. — Črnogorski odposlanec vojvoda Vukotič je v Belgradu imenom svoje države sklenil s Srbijo zvezno pogodbo, s katero se državi obvezeta v

slučaju vojne skupno nastopiti. Vukotiču so se prirejale velikanske ovacije in tudi v Kragujevacu so mu zlasti častniki in uradniki priredili navdušene ovacije. V Belgradu je bil shod žen in pa shod srednješolcev. Srbski prestolonaslednik Jurij in bivši ministrski predsednik Pasič sta odpotovala v Petrograd, kjer ju je car Nikolaj osebno sprejel, da s tem pokaže svojo solidarnost s stremljenji Srbov proti Avstriji. Nemški listi tudi poročajo, da si hoče prestolonaslednik pri tej priliki izbrati nevesto v ruski carski rodbini.

Srbski prestolonaslednik ni bil v Peterburgu tako sprejet, kakor se je mislilo. Že na kolodvoru ni pustila policija ljudstvu, da bi sprejelo kraljeviča, ampak le nekateri so imeli dostop. Kakor brzojavke poročajo, je car Nikolaj pri sprejemu rekel prestolonasledniku, da Rusija ne more privoliti v kako teritorialno kompenzacija Srbiji za aneksijo Bosne in Hercegovine. Car je baje tudi svaril, naj se Srbija ne prenagli s kakim nepremišljenim korakom. Nasprotno se pa poroča, da je javno mnenje v splošnem na strani Srbije in da so tudi člani dume zato, da se mora Srbiji dati kompenzacija in da ji mora k temu pomagati Rusija, bodisi da tudi z orožjem v roki nastopi proti Avstriji. Ako se bo Rusija ravnala po javnem mnenju, tedaj bo res morala podpirati Srbijo v njenem stremljenju.

Bojkot avstrijskega blaga na Turškem in v Srbiji se še vedno izvaja. Avstrijski zastopniki so pri obeh vladah intervenirali in Turčija je obljubila odpomoč. V Srbiji pa ljudstvu ni mogoče zabraniti in je vsled tega moralo več avstrijskih trgovcev zapreti svoje trgovine. Takorekoč izgnali iz Srbije so tudi avstrijske trgovske potnike in vrhovna uprava kralj. srbskih državnih železnic je odpustila iz službe vse avstroogrške podanike.

Deželnozborske volitve na Nižjeavstrijskem. V splošni kuriji, ki voli na Nižjeavstrijskem 58 poslancev, je bilo izvoljenih 52 krščanskih socijalcev in 6 socijalnih demokratov. To je res velikanska zmaga krščanskosocijalne stranke, ki je pa imela tudi vsa sredstva v roki in je dr. Gessmann oče volilnega reda, na čigar podlagi se je volilo.

Deželnozborske volitve v Dalmaciji. V kmetskih občinah je bilo izvoljenih 20 slovenskih poslancev in sicer 7 hrvatske narodne stranke, 6 stranke prava, 6 srbske stranke in 1 divjak.

Nemški cesar na Avstrijskem. Na povabilo prestolonaslednika nadvojvode Frana Ferdinanda pride nemški cesar k temu za par dni na lov. Obenem obiše tudi cesarja, ki se bo do takrat že vrnil iz Budimpešte.

Čarovnik.

Ruski spisal Nikolaj Gogol.

(Dalje.)

VI.

V globoki kleti pana Danilo pod ključem in zapahom je sedel čarovnik, vkovan v železne okove in tam nad Dnjeprom gori njegov hudičev grad in krvavordeči valovi so namakali staro zidovje. Ne radi čarovništva, ne radi bogokletnih dejanj sedi v globoki kleti — te sodi samo Bog. Tukaj sedi radi tajnega izdajstva, radi sporazumljenja s sovražniki pravo-vernih Rusov — radi zarotništva z njimi, da bi prodali ukrajinski narod ter požgali ruske cerkve.

Temno gleda pred se in misli kakor noč črne mu rajajo po glavi. Samo en dan ima še živeti, jutri mora reči zbogom svetu, jutri zadene čarovnika smrtna kazen.

Ne čaka ga lahka smrt: še milostno bodo ravnali z njim, ako bodo živega kuhali v kotlu ali če mu bodo potegnili grešno kožo s telesa.

Temno gleda čarovnik in pobesi glavo; morda obuja kes, ko mu je smrtna ura tako blizu, toda takih grehov gospod Bog ne odpušča. Nad glavo mu je ozko, debelo omreženo okno.

Rožljajoč z verigami je vstal ter gledal skozi okno, ako se ne bliža hči. Hči je dobra in usmiljena, ne more biti huda, nežna kakor golobček se morda usmili očeta . . .

Jz slovenskih dežel.

Deželnozborski volilni red za Štajersko je bil v eni zadnjih sej štajerskega deželnega zbora sprejet tudi z glasovi slovenskih deželnih poslancev. Na podlagi novega reda dobijo štajerski Slovenci 13 poslancev in sicer v skupini mest in trgov 1, v kmečkih okrajih 10 in v splošni skupini 2 poslanca. Mariborski škof ima tudi virilni glas, torej je v najboljšem slučaju 14 slovenskih deželnih poslancev proti skupnemu številu 87. Slovenci niso zadovoljni z novim volilnim redom, kar je po sebi umevno. Ako se pomisli, da je na Spodnjem Štajerskem okrog 400.000 Slovencev in le okrog 40.000 Nemcev, bi morali Slovenci imeti desetkrat več poslancev nego spodnještajerski Nemci. Ti jih imajo 9 oziroma 10, torej je za Slovence novi volilni red skrajno krivičen.

Dnevnik narodne stranke na Štajerskem bo kakor se nam poroča najbrž izšel s 1. januarjem prih. leta. Sklepalo se bo še poprej na obnem zboru narodne stranke o izdaji. Doslej se je sicer priglasilo že veliko naročnikov, a vendar še premalo. Pozivljamo tudi svoje čitatelje, naj priporočajo dnevnik v naročitev in naj se sami naroče, da ne bodo štajerski Slovenci edini brez dnevnika.

Občinske volitve v Rožu na Koroškem. Iz tužne Koroške, odkoder dobivamo za Slovence tako malo ugodnih novic, moremo danes poročati nekaj veselega. Ko so se zadnjič vršile občinske volitve, pri katerih so Slovenci le v tretjem razredu zmagali, se je od slovenske strani vložila pritožba proti volitvam za prvi in drugi razred. Dne 15. oktobra so se potem drugič vršile volitve za ta razred in so Slovenci častno prodrli v drugem razredu. Na ta način imajo zdaj večino v občinskem odboru in pride torej občinsko gospodarstvo v njih roke. Tudi mi se veselimo te zmage, kajti res sramotno je bilo, da je doslej gospodarila manjšina, kar je še v veliko občinah na Koroškem slučaj. Povsod naj bi se z nemškutarsko manjšino tako pomedlo!

Slovenska zmaga. Na pritožbo Slovencev v Slov. Plajbergu zoper občinske volitve je deželna vlada le-te ovrгла. V sredo dne 28. oktobra so bile nove volitve in tu so zmagali Slovenci v vseh treh razredih. Čast jim!

Celovška trgovska zbornica je protestirala proti temu, da bi se smele pri celovškem okrajnem sodišču vlagati slovenske tožbe, ker je deželno sodišče izdalo ukaz, da se morajo slovenske tožbe sprejemati. Če drugi nemški nestrpnosti in hujskači protestirajo, smo tega že navajeni, toda da strokovna javna korporacija, zastopstvo trgovcev in obrtnikov to dela, moramo označiti naravnost kot škandal! Koroški Slovenci, pokažite nemškim trgovcem in obrt-

A nikogar ni videti: spodaj vodi cesta mimo, nobenega popotnika ni videti. V globokini dere Dnjeper, njemu ni nihče mar, mogočno šumi mimo in obupno prisluškuje čarovnik temu šumenju . . . Nekdo se pokaže na cesti — kozak je! Teško je vzdihnil jetnik, a zopet je postalo vse mirno in zapuščeno. V dalji je nekoga videl prihajati . . . zelen kontuš je zaplapolal, zasvetil se je z zlatom tkani lišp na glavi . . . Ona je! Še bližje k oknu se je pritisnil čarovnik. Zdaj se je bližala . . .

„Katarina! Hči! Usmili se, daj mi miloščino!“

Katarina je tiha, ničesar noče slišati, niti ozreti se noče na ječo, že je šla mimo ter izgnila. Pusto in prazno je zunaj . . . Melanholično šumi Dnjeper, britkost se mu plazi v srce; ali je tudi čarovniku znano to čuvstvo?

Dan se nagiba k večeru. Solnce je zašlo, mrači se, hladen veter je zapihal: nekje v dalji je zatulil bivol, čujejo se tudi drugi glasovi: gotovo se vrača narod z dela v veselem petju domov. Po Dnjepu plava čoln . . . Ali potrebuje kdo čarovnika?

Na nebu se je pokazal ščip; tedaj je nekdo prihajal z druge strani, postavilo se v temi težko razloči . . . Katarina je, ki zopet gre mimo.

„Hčerka! Za Kristusovo voljo! Celo krvo-

so pravkar šli po plačo, toda komaj so jo dobili, so se že obesili nanje židje. Eden spredaj, eden zadaj, tretji ga je držal za rokav in vsi so govorili vanj in slišal sem od vseh besedo: plačaj, plačaj! Takih prizorov vse polno! Nalašč sem šel v pritličje in v prvo nadstropje, povsod isto! Kdor je prišel v kremplje upnikov, ga ti niso poprej izpustili, da jih ni vsaj nekoliko zadovoljil. Marsikdo je prišel od blagajne pa do svoje sobe že s praznimi rokami, cela mesečna plača je šla upnikom v žep.

Skoro bi se mi vse skupaj smešno zdelo, ko bi ne bilo preveč žalostno, zato sem pozneje tudi vprašal, zakaj vlada trpi to „preganjanje“ v lastnih prostorih. Reklo se mi je, da ne pusti zarubiti plač nižjim uradnikom, torej upnikom ne preostaja drugega nego seči po tem sredstvu ter dolžnika takrat zgrabiti, ko dobi denar.

To je le ena primera izmed neštivilno drugih, ki kažejo, kakšni reveži so nekateri bosanski uradniki. Veliko je tudi to krivo, da so plače nezadostne in vlada bi morala vedeti, da mora le za dobre plače dobiti dobro uradništvo. Zato zadene vlado velika krivda. Nevolja vsled majhne plače, ki ni zadostovala ter skrb za vsakdanji kruh, ne ustvarja dobrih uradnikov.

(Dalje prih.)

nikom, da se jim nočete usiljevati, podpirajte le narodne trgovce, saj je teh veliko v Celovcu.

Koroški deželni zbor je storil sklep, da se deželnemu odboru nalaga, naj opozori vlado, kakšne zmešnjave so nastale vsled tega, ker se je v seznam pošt in železniških postaj sprejelo veliko novih slovenskih krajevnih imen. Vlada naj ustavi poslovenjenje krajevnih imen in naj jih ne objavi v občinskem repertoriju za leto 1910. Nečuveno, kaj si Korošci vsega ne zmislijo. Kar naenkrat hočejo, da starodavna imena izginejo s sveta, kakor bi tudi najrajše videli, da bi izginili koroški Slovenci.

Razdor v goriški klerikalni stranki postaja čimdalje bolj oster. Omenili smo že, kako so dr. Gregorčičevi nasprotniki tega v „Slovenca“ napadali, toda „Slovenec“ jim je po ukazu svoje stranke zaprl predale. Tem hujše se zdaj dr. Gregorčič repenči nad svojimi nasprotniki, ki jih imenuje novostrujarje in klerikalce, ki hočejo tudi na Goriško zanesti s Kranjskega delovanje kranjske klerikalne stranke. Zato čitamo zdaj v „Gorici“ večkrat besedo „klerikalci“, katere se naši klerikalci tako branijo. „Slovenec“ je tudi že vščipnil dr. Gregorčiča zaradi te besede. No, snedli se ne bodo, pač pa lahko dr. Gregorčič zleti s svojega stolička!

Deželnozbornske volitve v Istri. V splošnem volilnem razredu, ki je volil v nedeljo, so izvoljeni 4 kandidati političnega društva za Hrvate in Slovence za Istro in sicer Slovenec Josip Pangerc ter Hrvatje Fr. Flego, dr. S. Kurelič in prof. Vek. Spinčič. V enem slučaju pride do ožje volitve med italijanskim klerikalcem in liberalcem. Poleg tega sta izvoljena še dva liberalna Italijana in socijalni demokrat dr. Ritossa.

Kranjsko.

„Breca“. Čudno se vidi to besedo tiskano in skoro bi trdili, da ni slovenskega izvora, ker jo naš jezik težko izgovori. — „Slovenec“ si jo je privoščil, češ da smo ga brenili. Težko nas gleda, to je res, ker si v teh časih edini upamo povedati vsakemu resnico v obraz. Naš list ne breca, ampak odkrito in svobodno pove, kako stvari stoje, kajti listu nobena roka ne maši ust, neodvisen je na vse strani, zato ima pa največjo prostost med slovenskimi listi pisati odkrito in pošteno. Da bi se spuščali v odgovor na njegov pouk o časnikarski modrosti in izvežbanosti, nam ne pride na misel. Vzdržujemo pa vsa očitanja v polni meri, ker so zaslužena. Gospodje v stranki hočejo biti le pi na vse strani in zato mašijo tudi svojim glasilom usta. Če so smeli proti bratom Slovincem pisati, zakaj ne pišejo proti Nemcem? Če so pi-

ločni volkovi ne raztrgajo svoje matere, — hči, poglej vendar svojega zločinskega očeta!

Katarina ne sliši in gre mimo.

„Hči, zaradi Tvoje nesrečne matere!“ . . . Obstala je.

„Pridi vendar, da slišiš moje poslednje besede!“

„Čemu me kličeš, odpadnik? Ne imenuj me hčer! Med nama so vse vezi pretrgane. Kaj hočeš od mene v imenu nesrečne matere?“

„Katarina! Smrt se mi bliža. Vem, Tvoj mož me hoče privezati na konjev rep ter me vleči po zemlji, morda si izmislil še strašnejšo kazen . . .“

„Ali je na zemlji dovolj huda kazen za Tvoje grehe? Čakaj jo: nihče ne bo prosil milosti zate.“

„Katarina! Mene ne straši kazen, toda muka na onem svetu . . . Ti si nedolžna, Katarina, Tvoja duša bo v raju v bližini Boga bivala, duša Tvojega brezbožnega očeta bo gorela v večnem ognju, ta ogenj ne bo nikoli ugasnil, vedno močnejše se bodo plameni razširili, nobena rosa jih ne bo hladila, noben veterček zmanjšal njih moč.“

„Nimam moči, da bi Ti olajšala to kazen!“ je rekla Katarina ter se obrnila, da odide.

„Katarina! Čakaj, samo eno besedo: lahko rešiš mojo dušo, saj ne veš, kako dober in

sali proti slovenskim denarnim zavodom in za drugim, zakaj ne pišejo proti Kranjski hranilnici? Ali naši narodni nasprotniki pri njih več veljajo nego politični nasprotniki Slovenci? To ravno se vsak rodoljuben Slovenec sprašuje in obsoja tako ravnanje! Tisti nesramni letak, v katerem se škofa zlorablja za agitacijo v prid Kranjski hranilnici, jim je dobro došel. Obsoja napredno stranko in njene pristaše, češ, edino ti so proti temu, da se podpira Kranjsko hranilnico, sicer pa vsi s slovenskim škofom na čelu obsojajo gibanje proti Kranjski hranilnici. Navedemo slučaj. Neka ljubljanska gospa je bila pred tremi dnevi na deželi v žužemberškem okraju. Prišel je govor na Kranjsko hranilnico in gospa je zastopala stališče, da ni treba podpirati zavoda, ki s slovenskim denarjem podpira nasprotnike in da stori narodni greh oni, ki vlaga denar v Kranjsko hranilnico. Pa se oglasi kmetič v kotu — bilo je v gostilni — in pravi: „Nas že ne boste nafarbali, saj škof sami priporočajo Kranjsko hranilnico in so grozno zoper to, da bi se jemalo iz nje, ko toliko dobrega stori za deželo.“ „Kdo pa pravi, da je škof zato?“ je vprašala gospa. „Tu imate napisano!“ je rekel kmetič in izvlekel letak iz žepa s podpisom — več ljubljanskih meščanov. — Vidite, tako je in nič drugače! Ako trdite, da je vse kmetsko ljudstvo za Vami, ga morate poučiti, ne pa se tako delati, da stranka s škofom na čelu obsoja ves boj proti Kranjski hranilnici. Ako ste pa mnenja, da je Kranjska hranilnica res v blagor kranjskih Slovencev, potem pa to očitno priznajte, ne pa da molče daste svoj akcept na protiagitacijski letak. Popolnoma razumemo, da je težko ostati lep na vse strani in da je bolje diplomatično, lisjaško nastopati, toda kadar gre za tako eminentno narodno stvar, je treba očitno barvo pokazati. Tega se pa stranka in z njo „Slovenec“ boji, zato naj pa to opravičeno breco tudi molče sprejme! — Kar pa tiče oporekanja, naj bi stranka kar ustavila svoje organizatorično delo ter prenehala s shodi po deželi, ker se mora na zunaj pokazati solidarnost in slogu slovenskih strank, tega mi v dotični notici nismo zahtevali. Da smo omenili velikansko agilnost in živahno politično delovanje S. L. S. kljub temu, da ni treba nastopati proti političnemu nasprotniku, smo le hoteli opozoriti napredno stranko, koliko zamudi, ako ne dela tudi tako in o tem se bavi tudi naš današnji uvodnik. In še danes ji damo najboljšo izpričevalo, da izpolnjuje v polni meri naloge dela v ne in v vsakem slučaju le za svoje interese se boreče politične stranke. Še enkrat naj jo pohvalimo, da so stranki lastni interesi več nego vse drugo, bodisi najvitalnejše koristi naroda. S strankarskega stališča vzeto je nam v teh resnih časih ravno S. L. S. dokaz, kako mora

usmiljen je Bog: ali si slišala od apostola Pavla, ki je bil grešen človek, se potem skesal ter postal svetnik?“

„Kaj naj storim, da rešim Tvojo dušo?“ je vprašala Katarina, kaj naj jaz slabotna ženska dosežem?“

„Ako se mi posreči, da ubežim odtod, bi vse storil; spokoril bi se, zakopal bi se v brlog, oblekel spokorno srajco ter noč in dan molil; ne samo mesnih jedi, ampak niti rib bi ne jedel. Spal bom na trdih tleh! Samo molil bom, nič drugega nego molil k Bogu! In ako mi božja usmiljenost ne vzame vsaj stotega dela mojih grehov, se zakopljem do vratu v zemljo ali se pa zazidam v kamnito klet in ne vzamem ne jedi ne pijače, dokler ne umrem. Vse svoje premoženje zapustim mnihom, da bodo štirideset dni in štirideset noči brali mrtvaške maše zame.“

Katarina je omahovala.

„Če Ti tudi odprem, verig Ti ne morem razkleniti.“

„Verig se ne bojim,“ je odgovoril čarovnik, „mislíš si, da so mi roke in noge zvezali. Ne, oslepil sem jim oči ter jim mesto rok suh les pomolil. Le poglej, da nisem zvezan!“ je rekel in stopil v sredo ječe, „tudi tega zidovja bi se ne bal ter ga prost zapustil, toda Tvoj mož ne pozna teh zidov, sezidal jih je svet samotar in nobena nečista moč ne more oprostiti jetnika,

politična stranka delati ter vsako priliko izrabiti, dočim nam je narodnonapredna stranka dokaz, kako se ne sme delati — namreč v strankine koristi!

Jugoslovanski minister. Govorilo se je o tem v časopisih in mi smo za to, da se kreira portfelj za jugoslovanskega ministra. Kdo se pa v ministrstvu briga za jugoslovanske koristi? Češki ministri imajo z lastnimi zahtevami dovolj opraviti in jih spraviti do veljave. Njih stališče je itak težko, zlasti po praških demonstracijah in po podani demisiji. Govorilo se je tudi, da pride državni poslanec dr. Šusteršič v poštev za jugoslovanskega ministra. Vemo, da je to želja S. L. S. in še bolj želja dr. Šusteršiča samega, kar nam je že pokazal s svojim nastopom v delegaciji. Niti z besedico se ni oglasil proti žalostnemu krvoprelitju v Ljubljani, kar je bila vendar kot kranjskega delegata njegova najmoralnejša dolžnost. Toda kot ministrski kandidat vendar ne more govoriti zoper vojaštvo, kar se toliko pravi kakor zoper državo govoriti. To bi pa bilo nečuveno, da bi taka oseba minister postala! Ti oziri so bili tudi odločilni, da se dr. Šusteršič ni oglasil v delegacijah, ampak je vzel izjavo vojnega ministra kot resnično in dejstvom odgovarjajoče na znanje, čeprav je bil o nasprotjem po pričah očividnih sam prepričan. Mi bi tega ne omenili, toda pristaši S. L. S. so nas naprosili, naj to storimo, ker mu ta nastop grozovito zamerijo. Dogodka v Kamniku mu niso prav nič zamerili, toda tukaj so pa naravnost ogorčeni nanj!

Dogodki 20. septembra. Tudi sodna praksa je pri zadnjih dogodkih zavzela izjemno stališče. Prvič v tem, da je pri okrajnem sodišču nastopal kot javni tožnik državnega pravdnika substitut, dočim je doslej še vedno kot funkcionar državnega pravdnika pri okrajnem sodišču nastopal kak avskultant ali pravni praktikant. Zakaj se je ta izjema napravila, se moramo čuditi. Posledice so pa to pokazale. Dočim se namreč funkcionar državnega pravdnika zoper razsodbo kazenskega sodnika nikoli ali le prav redko pritoži, je substitut dr. Neuperger v največ slučajih, ko je šlo zoper izgreznike, prijavil vzklic navadno zoper prenizko odmerjeno kazen. Uspehi vzklica so se pokazali. Graško nad-sodišče je vsled vzklica zvišalo kazen obsojenemu Javorniku, ki je bil prvotno obsojen na 6 tednov, na 6 mesecev, Pirnatu od 2 tednov na 2 meseca in Kaduncu od 2 tednov na 1½ meseca. Ljubljansko deželno sodišče je pa obsodilo Jak. Oblaka, ki je bil pred okrajnim sodiščem oproščen, na 20 K oziroma 48 ur in jurista Zupančiča, ki je bil tudi oproščen pri kazenskem sodniku, na 30 K globe oziroma v slučaju neiztirljivosti na 3 dni zopora.

ako ne odpre ječe z onim ključem, s katerim je sveti mož zaprl svojo celico. Tako celico si hočem tudi jaz v globoki zemlji postaviti, ako bom prost, jaz nezaslišani grešnik.“

„Čuj, jaz Te oprostim, toda če me varaš?“ je rekla Katarina ter obstala pred vratmi, „ako ostaneš, mesto da se spokoriš, še nadalje hudičev brat?“

„Ne, Katarina, dnevi so mi šteti, tudi brez kazni se mi bliža smrt. Ali si moreš misliti, da bi se sam izročil večni muki na onem svetu?“

Ključ je zarožljaj.

„Ostani zdrava! Usmiljeni Bog naj Te čuva, dete moje!“ je rekel čarovnik ter jo poljubil. —

„Ne dotakni se me, nezaslišani grešnik, pojdi naglo od mene!“ je rekla Katarina.

Čarovnik je že izginil.

„Izpustila sem ga,“ je prestrašeno rekla ter plašno gledala zidovje. „Kako se bom zagovarjala pri možu? Oh, umrla bom, ne ostaja mi drugega, nego da živa ležem v grob.“

Silno je zaihtela ter skoro onesveščena padla na hlod, na katerem je sedel jetnik. „Toda rešila sem njegovo dušo,“ je tiho rekla, „storila sem Bogu dopadljivo delo, toda moj mož . . . prvokrat ga varam. O, meni je tako hudo, tako težko mi bo, lagati se mu! Kdo prihaja? On je! Moj mož!“ je obupno zakričala ter onesveščena padla na tla. (Dalje prih.)

Slovenske dame v Ljubljani hodijo še vedno v nemške trgovine ter ne podpirajo slovenskih trgovcev in obrtnikov. Ne bi rekli ničesar, toda spričo dejstva, da Nemci dosledno prav do zadnje pičice izvajajo gospodarski bojkot slovenskih trgovcev in obrtnikov, je to početje tak škandal, da ga ni mogoče dovolj obsojati. Le delajte tako, snov Vaših narodnih grehov se nabira in nič ne boste smele biti presenečene, ako boste nekega lepega dne čitale svoja imena. Kje?!

Kranjska hranilnica, trdnjava vsega posilnemštva na Kranjskem, se je začela majati. Slovenci, ki so nad 80 let nosili svoj denar v njo ter tako z lastnim denarjem kupovali bič, ki jih je tepel, so se streznili ter dvigujejo svoje vloge v prav velikem obsegu. Na svojem obnem zboru so Nemci sami priznali, da je dvignjenih več kot 6 milijonov. Hranilnica si zdaj pomaga s tem, da razpošilja po deželi letake z vladno izjavo in s pismom škofa Jegliča, v katerem obsoja bojkot in demonstracije. Toda tudi to ji ne bo pomagalo, ljudstvo zahteva denar, s čigar obrestmi se je redilo in podpiralo nemštvo ter zlasti nemška bojna društva, nazaj in uverjeni smo, da je ta denar za Kranjsko hranilnico izgubljen. Obžalujemo le, da se je vlada tako udejvala Kranjski hranilnici, da naroča županom po deželi, naj pouče ljudstvo o varnosti vlog v Kr. hranilnici in da je baje celo orožništvo, ker so župani odklonili tako agitiranje, dobilo ukaz, naj obvešča ljudstvo ter brani Kranjsko hranilnico.

„Kranjska hranilnica“ je odpovedala posojilo mestni občini ljubljanski z motivacijo, da rabi denar.

Ljubljanski Nemci so po mnenju Nemcev v Nemčiji silni reveži. Celo v Hamburgu so jeli zbirati zanje. „25.000 mark je potrebno, da se začne uspešno delo“, pravijo. Katero je tisto uspešno delo, ne povedo. Ker je znana nemška požrtvovalnost, napravijo ljubljanski Nemci seveda take dobičke, da bo veselje.

Slovenska filharmonija v Ljubljani se imenuje zdaj prejšnja ljubljanska društvena godba. S tem, da se je ta godba pomnožila z odličnimi godbeniki, med njimi mnogo konservatoristov, je novi koncertni orkester v kratki dobi svojega obstanka pokazal, da je kos vsem zahtevam izvrstne godbe, ki daleko nadkriljuje vojaško godbo ljubljansko. Financijelno stanje pa ni tako ugodno kakor je dobra godba, manjka okrog 1200 K mesečno, ki se jih upajo pokriti s prispevki novih podpornikov. Prosimo tudi mi, da se dobro stvar podpira in da vsak po svoji moči dela in agitira, da pridobi čim več

Svoji k svojim!

Konečno se je začelo tudi pri nas uveljavljati načelo osamosvojitve na gospodarskem polju. Treba je pa, da se dosledno izvede v vseh strokah, torej tudi v zavarovalni. In ker je tega upati, išče **banka „Slavija“**

potovalnih in krajevnih zastopnikov.

Ponudbe sprejema nje generalni zastop v Ljubljani.

Edino pravi je samo **Thierry-jev balzam**

z zeleno **nuno** kot varstveno znamko. Najmanj se pošlje 12/2 ali 6/1 ali 1 patentovana družinska steklenica za potovanje K 5.—. Zavojnina prosta.

Thierry-jevo centifolijsko mazilo

Najmanj se pošlje 2 puščici za K 3.60. — Zavojnina prosta.

Vseposod priznani kot najboljši domači sredstvi zoper želodčne težave, zgago, krče, kašelj, zasliženje, vnetje, poškodbe, **rane** itd. — Naročila ali denarne pošiljatve je nasloviti na:

A. Thierry, lekarna pri angelju varuhu v Pregradi pri Rogatcu

Zaloge v več lekarnah.

podpornikov. To pa naj ne velja samo za Ljubljano, ampak tudi za deželo. Velik je res narodni davek, ki ga težko zmagujemo, toda rodoljubi se bodo tudi v tem slučaju odzvali ter podprli slovensko osamosvojitve na glasbenem polju, kajti doslej so bile koncertne prireditve Glasbene Matice ter naša opera in opereta odvisne od sodelovanja nemške vojaške godbe. Torej rodoljubi, sezite vsak mesec še po eno krono v žep, gre prav tako za narodno stvar in kulturno osamosvojitve!

Slovenska trgovska šola v Ljubljani.
Dne 13. in 14. novembra t. l. se vrši vpisovanje v pripravljalni razred trgovske šole in v združno šolo, ki prične s poukom dne 16. novembra. V pripravljalni razred se bodo sprejemali učenci, ki so dovršili najmanj ljudsko šolo in so stari 13 let, v združno šolo pa učenci, ki so dovršili ljudsko šolo in so stari 16 let. Šolnina v pripravljalnem razredu znaša 50 K, ki se pa tudi lahko opusti.

Slavna šolska vodstva in gg. trgovci!

Naročajte in priporočajte šolske zvezke slovenskega izdelka!

Založnik **A. Slatnar v Kamniku.** Glavne zaloge v Ljubljani pri V. Kenda, Vaso Petričič, Fr. Igljč i. dr. ter pri trgovcih po deželi.

Anton Müller, vinotržec, Domžale

(Kranjsko)

Priporoča izborna zalogo vsakovrstnih novih in starih vin v sodih in steklenicah

Posojilnica v Radovljici

registrovana zadruga z omejenim poroštvom

Rezerv. zaklada
iznaša:

kron 82.000

s podružnico na Jesenicah

sprejema hranilne vloge od
vsakega in jih obrestuje

Denarni promet
v letu 1907:

kron 5.500.000

po **4 1/2 %**

brez odbitka rentnega davka. Hranilne knjižice se sprejemajo kot gotovi denar, ne da bi se pretrgalo obrestovanje.

Posojila

se dajejo na vknjižbe brez amortizacije po 5 1/4 % ali z 1 % amortizacijo, na menice pa po 6 %.

Eskomptirajo se tudi trgovske menice.

Posojilnica sprejme tudi vsak drug načrt amortizacijskega dolga.

Uradije se v centrali in v podružnici **vsak dan od 8. do 12. ure dop. in od 2. do 6. ure popoldne izvzemši nedelje popoldne.**

Poštno-hraniln. račun centrale št. 45.867. Podružnice na Jesenicah št. 75.299.

Podružnica v Spljetu

Ljubljanska kreditna banka

Podružnica v Celovcu

Delniška glavica:

2,000.000 K

v Ljubljani

obrestuje vloge na knjižice in na tekoči račun od dne vloge do dne vzdiga

Res. fond:

200.000 K

po 4 1/2 %

Rentni davek plačuje banka sama.

Sprejema zglasila za subskripcijo deležev „Hotelske družbe z o. z. Triglav“ po K 500.—, 1.000.—, 5.000.— in 10.000.—.

Rentni davek plačuje banka sama.

Fran Čuden

v Ljubljani v Prešernovih ulicah

- Urar -

Delničar tovarniške družbe „UNION“ za izdelovanje najboljših ur v Švici

Trgovec z zlatino in srebrnino. Ekspor. Ceniki zastoj in poštnine prosti. Kot zanesljivo uro priporočam posebno „Union“.

Zlate svetinje: Berlin, Pariz, Rim itd.

Najbolj. kosm. zobo-čistilno sredstvo!

SEYDLIN
Izdelovatelj
O. Seydl
Ljubljana, Spital.-Stritar. ul. 7

Dobri se povsod

Anton Turk

knjigovez in založnik v Ljubljani na Dunajski cesti

priporoča:

„Velika egiptovska sanjska knjiga“

ki obsega 320 strani; razlaganje sanj, navodilo za srečkanje, srečni in nesrečni dnevi in kažipot človeškega življenja, kazalo o različnem pomenu sanj po posameznih nebeških znamenj.

Cena 60 vinarjev po pošti 10 vinarjev več.

Jos. Rojina v Ljubljani

v Šelenburgovih ulicah št. 5

priporoča

elegantne obleke po meri

iz pristnega angleškega blaga.

Priporoča svojo zalogo izgotovljenih oblek, plaščev iz firol. nepremočljivega lodna. Najsolid. postrežba.

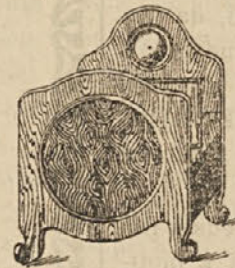
Slovenci spominjajte se podpornega društva za slovenske visokošolce v Pragi.

Ludovik Widmayer v Ljubljani

Resljeva cesta št. 3. Ustanovljena obrt od leta 1828.

v lasni hiši poleg Fran Josipovega mostu in poprej skoz 24 let na Bregu številka 10.

proda vsake vrste hišno ogravo kot: celo bališče, omare, postelje, mize, stole ter tudi skrinje itd. iz mehkega in trdega lesa, kakor tudi modroce, zimnate in na peresih. Ogledala in podobe lastnega izdelka.

Veronika Kenda

Ljubljana, Dunajska cesta 20

Zaloga papirja, pisalnih in risalnih potrebščin

Glavna zaloga

Jos. Petričevih zvezkov

Oglejte si — največjo zalogo poljedelskih strojev, slamoreznic, čistilnic, mlatilnic, gepelnov in preš za grozdje in sadje, štedilnikov, peči, železnih nagrobnih križev itd. pri

FR. STUPICA v LJUBLJANI na Marije Terezije cesti št. 1 in na Valvazorjevem trgu 6, nasproti Križanske cerkve.

Ravnoram zamorete kupiti vsak čas po najnižjih cenah traverze, železniške šine, cement in vse druge stavbne potrebščine, razno orodje, sesalke za vodo, vino in gnojnice, vseh vrst tehtnice in uteži in vse druge v železninsko stroko spadajoče predmete.

Slovenci,

kupujte užigalice v korist družbi

sv. Cirila in Metoda.

Julija Štor

v Prešernovih ulicah št. 5. poleg Mestne huanilnice

Največja zaloga

moških, ženskih in otročjih čevljev iz najboljših tovaren, domačih in tujih. Turistom priporoča pristne gojserske gorske čevlje Zmerne cene. Solidna postrežba.

Gričar & Mejač

Ljubljana, Prešernove ulice

Največja izbira izgotovljene obleke za gospode, dame in otroke.

Drogerija ANTON KANC

Ljubljana, Židovske ulice 1.

priporoča: drogve, kemikalije, ustne vode in zobni prašek; redilne in posipalne moke za otroke, dišave, toaletne predmete, fotografske aparate in potrebščine, obvezila sredstva za desinfekcijo, pase in vosek za, tla, čaj, rum, konjak, mineralne vode in soli za kopel. Zaloga karbida.

Oblastveno koncesijonirana prodaja strupov. Kupuje vsakovrstna zelišča (rože) semena, korenine, cvetje, lubje itd.

Priporočajte povsod

„Naš List“

FR. ŠEVČIK

puškar

v Ljubljani, Židovske ulice št. 7.

Priporoča svojo veliko zalogo najboljših pušk in samokresov najnovejšega zistema, kakor tudi municijo in vse druge lovske priprave po najnižjih cenah.

Popravila se točno izvršujejo.

Cenik na zahtevo zastoj.

Češko posteljino perje po nizki ceni!

5 kilo: novo naskubljeno K 9-60, boljše vrste K 12-—, belo puhasto naskubljeno K 18-— K 24-—, snežnobelo puhasto naskubljeno K 30-—, K 36-—. Razpošilja se

franko po povzetju. Zamenja se ali vzame nazaj proti povrnjeni poštnini.

Benedikt Sachsel, Lobes 369, P. Plzen, Češko.

Zahtevajte „Naš List“ v gostilnah in kavarnah.

Kmetska posojilnica ljubljanske okolice

registrovana zadruga z neomejeno zavezo

Ustanovljena leta 1882

v Ljubljani

Ustanovljena leta 1882

Podrejena skoncaciji „Zveze slov. zadrug“ v Ljubljani

na Dunajski cesti št. 18, na vogalu Dalmatinovih ulic

obrestuje hranilne vloge po

Poštno-hraniln. urada št. 828.406.

4 1/2 %

Telefon št. 185.

brez odbitka rentnega davka, katerega posojilnica sama za vložnike plačuje.

Uradne ure od 8. do 12. in od 3. do 4. ure popoldne.

Hranilne vloge sprejemajo se tudi po pošti in potom hranilničnega urada.

Stanje hranilnih vlog K 12,434.933-24

Upravno premoženje kmetske posojilnice 31. dec. 1907 K 12,888.795-43

Denarni promet K 59,197.246-20

Varnost hranilnih vlog je tudi zajamčena po zadružnikih.

Posojuje na zemljišča po 5 1/4 % z 1 1/2 % na amortizacijo ali pa po 5 1/4 % brez amortizacije; na menice po 6 %. Posojilnica pa sprejema tudi vsak drugi načrt glede amortizovanja dolga.